Fontosabb gazdasági események

2008. március 18-án Temesváron ünnepélyes keretek között indították el a Magyar–Román Határon Átnyúló Együttműködési Programot. A gazdasági, szociális és közösségi kapcsolatokat támogatni hivatott, a 2007–2013-as időszakra tervezett program keretében olyan közös magyar–román partnerségben megvalósuló projektek kaphatnak támogatást, amelyeknek bizonyíthatóan van határon átnyúló hatása. A program teljes költségvetése 275 millió euró.

A program, amely egy temesvári konferenciával indult, számos új feltételt szab a pályázóknak. A pályázatok sikerességéhez a következő négy feltételből legalább kettőnek teljesülnie kell: közös menedzsment, közös tervezés, közös finanszírozás, közös végrehajtás. A minél szorosabb és átfogóbb együttműködés tehát alapvető elvárás a pályázóktól. Ez a szempont a működési rendszerben is érvényesül: a projektpartnerek maguk közül „Vezető Partnert" választanak, aki kapcsolattartóként jár el a közös szakmai titkárság irányában, és aki felel a projekt végrehajtásáért.

A hosszú távra való tervezést is külön értékelik majd az elbírálásnál: azok a fenntartható projektek, amelyek élettartama túlnyúlik az uniós finanszírozási cikluson és amelyek hosszú távú hatást fejtenek ki, előnyt élveznek a kiválasztás során. A program a szinergia megteremtését, az arra való törekvést is ösztönzi: a tervek abban az esetben nagyobb valószínűséggel kapnak támogatást, ha a nemzeti (magyar–román) operatív programok hatását fölerősítik, területileg – akár a határokon túlra is – kiterjesztik.

A program végrehajtását közösen működtetett intézményrendszer hivatott biztosítani. A legfontosabb programszintű döntéshozó testület a Közös Monitoring Bizottság (KMB), amely ez év március elején tartotta alakuló ülését és fogadta el működési szabályzatát. A KMB tagjai az Irányító Hatóság és a román nemzeti hatóság képviselői, valamint a határmenti megyék küldöttei és az operatív program által érintett szaktárcák delegáltjai. Megfigyelőként a környezetvédelmi és esélyegyenlőségi civil szféra, valamint az érintett régiók képviselői is részt vesznek a testület munkájában. A KMB hivatott a pályázatok kiválasztási kritériumait és eljárásait meghatározni, albizottsága pedig – a Közös Irányító Bizottság – dönt a pályázatok kiírásáról és elbírálásáról. Az első kiírások 2008 májusában vagy júniusában várhatók.

A Temesváron megrendezett konferencia a program ünnepélyes nyitóeseménye volt. A résztvevők: a határ menti fejlesztési ügynökségek képviselői, a civil szereplők, a kereskedelmi és iparkamarák meghívottai – azaz a potenciális kedvezményezettek. Számukra Bajnai Gordon önkormányzati miniszter és Borbély László román fejlesztésügyi miniszter, valamint Szalóki Flórián, a program Irányító Hatóságának vezetője vázolta fel fejlesztési elképzeléseiket, illetve a programban való részvétel

feltételeit. Az eseményen részt vett Horváth Anna, a Fejlesztési, Középítkezési és Lakásügyi Minisztérium (MDLPL) államtitkára is.

***

A kolozsvári székhelyű Kárpátia Magyar–Román Kereskedelmi és Iparkamara szervezésében tartottak az első évnegyedben gazdaságfejlesztési lehetőségeit taglaló fórumot a marosvásárhelyi Continental Szállodában. A rendezvényen a Romániában működő külföldi beruházásokról, a kereskedelmi kamarák szerepéről esett szó az üzleti környezet fejlesztésében, átfogó jelleggel. Ezek mellett a résztvevők a román nemzeti valuta árfolyamának alakulását befolyásoló tényezőkről és az idevágó jegybanki intézkedésekről hallhattak, a témakört közép-kelet-európai régiós összefüggésekben taglaló előadást, mégpedig Nagy Ágnestől, a Jegybank vezetőtanácsi tagjától. A gazdaság húzóágazatának számító kis- és középvállalati szektor támogatására a nemzeti fejlesztési programon keresztül az uniós alapokból megpályázható forrásokat külön előadás ismertette. Ebből kiderült, a kis- és középvállalkozók a nyolc operatív program közül háromból, azaz a regionális fejlesztést, a gazdaság versenyképességének fejlesztését, illetve a humán erőforrások fejlesztését célzó keretekből juthatnak majd támogatáshoz, azonban eddig a kis- és középvállalkozások számára még egyetlen pályázati kiírást sem készítettek el. Hasonló a helyzet az országos vidékfejlesztési program esetében is, amelyből az ágazat cégei közül az élelmiszeriparban vagy a mezőgazdasági termékeket feldolgozó iparágakban érdekeltek juthatnak majd támogatáshoz. A témakörrel kapcsolatos hozzászólásokból leszűrhető volt, hogy ugyan abszolút értékben hatalmas összeg a fejlesztési programokban az ország számára 2013-ig lehívható mintegy 30 milliárd euró, viszont korántsem biztos, hogy ez a pénz mind megszerezhető. Igaz, hogy az uniós tagállamok közül Írország tudta a rendelkezésére álló pályázati alapokat a leginkább kihasználni, de az íreknek sem sikerült a pályázati alapok 85%-ánál többet lehívni, Románia pedig az előző bővítési körben csatlakozó tagállamokhoz képest is jóval kevésbé készült fel a pályázati alapok fogadására.

***

2008. március 5–9. között 14. alkalommal szervezte meg az Expo Transilvania RT., a Kolozsvári Kereskedelmi Iparkamara, valamint a Romániai Bútorgyártók Egyesülete az Országos Szerződéskötő Bútor Vásárt, tartozékokra és bútoripari kellékekre.

A román bútorexport az előző évhez viszonyítva 8 százalékkal növekedett, az import pedig 35 százalékkal. Ugyanebben az időben 15 százalékkal nőttek a belső eladások, ami azt jelenti, hogy a bútort vásárló lakosság igényei is nőttek. Mindenki megnézi, mire adja ki a pénzét, éppen ebből a szempontból fontos a mostani ren-

dezvény, mert a látogatók felmérhetik azt a kínálatot, ami a tavasszal és nyáron a szakboltokban kapható lesz. Az ország minden részéből érkeznek azok a vállalkozók, ez esetben 63 cég, akik bútort, bútorkellékeket gyártanak. Ezen a kiállításon megismerhetők azok az európai standardok, melyeket az előállítóknak be kell tartaniuk. Ez nagyon fontos, hiszen 2007. január elsejétől ránk is vonatkoznak az EU-s normák. A kiállítási felület 6500 négyzetméter, ami azt is jelenti, hogy a szemlére kitett áruk kényelmesen megtekinthetők, ugyanakkor előállítási árban lehet a direkt termelőtől vásárolni.

Ennek a vásárnak az egyik előnye, hogy nagyon sok az olyan vállalat, mely kis szériákat gyárt, vagy egyenesen rendelésre van beállva. A vevő azt rendelheti meg, amit elképzelt, kitervelt, vagy amit az illető vállalat tervezője elmondása szerint megtervezett számára, úgy, hogy azok az EU-s elvárásoknak is megfeleljenek. Előnyben részesítik a tömör fából készült bútorokat.

***

Piacvezetővé vált a Heineken Románia, miután a holland sörgyártó cég romániai leányvállalata megvásárolta a Bere Mures sörgyárat Nyárádtőn. A *Ziarul Financiar* című gazdasági napilap szerint a tranzakció értéke 150 millió euró. Ezzel a Heineken 31 százalékra növeli piaci részesedését, és a tervek szerint évente 6 millió hektoliter sört fog gyártani Romániában.

A Bere Mures tavaly 1,2 millió hektolitert értékesített. Fő sörmárkái a Neumarkt, a Dracula, a Sovata, ezeket a nagy népszerűségnek örvendő pillepalackban forgalmazza. A Heineken Romania a Golden Brau, a Silva, a Bucegi és a Ciuc márkájú sört értékesíti.

A romániai piacon a Heineken mellett jelentős multinacionális szereplő az InBev Romania, továbbá a United Romanian Breweries Bereprod és az Ursus Breweries. Összesen a piac körülbelül hetven százaléka az övék.

Az országban 19,4 millió hektoliter sör fogyott a tavaly, 9,6 százalékkal több, mint 2006-ban, az egy főre jutó sörfogyasztás 9 százalékkal 89 literre nőtt. A romániai sörgyártók egyesületének becslése szerint az idén a román sörpiac várhatóan 5 százalékkal nő, és az egy főre jutó fogyasztás eléri a 95 litert.

***

A román állam a központi költségvetésből eddig 132 millió euró előleget utalt át a vállalatnak, ami azonban nem fedezi a Bechtel által eddig elvégzett munkálatok költségeit. Bogdan Sgarcitu, a Bechtel szóvivője a *Gândul* című napilapnak úgy nyilatkozott, hogy amennyiben a hatóságok nem rendezik a tartozást, április közepén kénytelenek lesznek leállítani az építkezést. A bukaresti lap szerint a Bechtel mégis

reméli, hogy folytathatja a munkálatokat, tekintettel arra, hogy George W. Bush amerikai elnök április elején Romániába látogat a NATO-csúcstalálkozóra. A Gândul úgy értesült, hogy a vállalat vezetői Bushnak helikopterről szeretnék megmutatni az autópálya építés alatt álló szakaszait, de ha erre mégsem kerülhet sor, akkor Nicholas Taubman bukaresti amerikai nagykövet ismerteti a beruházás tervét és a felmerült gondokat.

Ludovic Orban közlekedési miniszter közölte: május 1-ig az általa vezetett szaktárca kormányhatározatot dolgoz ki arról, hogy az észak-erdélyi autópályát az úgynevezett nemzeti fejlesztési alapból finanszírozzák, amit a román kormány kifejezetten infrastrukturális beruházások pénzügyi fedezetére hozott létre.

***

Meghatározatlan időre szóló általános sztrájkot kezdeményezett a pitesti-i Dacia dolgozóinak 80 százalékát tömörítő szakszervezet. 8000 alkalmazott tagadta meg a munkát amiatt, hogy a vezetőség nem hagyta jóvá a bérek 550 lejes növelését. A munkáltató 12 százalékos emelést ajánlott. Számítások szerint a munkabeszüntetés napi 10 millió eurós hiányt okoz a vállalatnak. A szakszervezet éppen erre épít, ismerte el a dolgozói érdekképviselet elnöke, Nicolae Pavelescu. „A vállalat vezetősége a valóságtól elrugaszkodottnak tartja a dolgozók követeléseit” – nyilatkozta a közrádióban a társaság kommunikációs igazgatója, Ion Liviu. „Alkalmazottaink olyasmit kérnek, amit a mai romániai társadalmi, gazdasági helyzetet tekintetbe véve lehetetlen teljesíteni. Ha minden követelésnek eleget tennénk, 70 százalékkal kellene növelnünk bérköltségeinket. A vállalat vezetősége nyitott a további egyeztetésekre” – mondta Ion Liviu kommunikációs igazgató. A Dacia gyár illetékese hangsúlyozta: az autógyárban dolgozók máris az átlagosnál jóval többet keresnek, a vállalatnak pedig pótolnia kell az elmúlt években felhalmozott 61 millió eurós hiányt, ezért nem áll módjukban a sztrájkolók követeléseit teljesíteni.

***

A New Yorkban megrendezett Nemzetközi Autószalon ünnepségén a Mazda Demiot nyilvánították az év autójának. A versenybe a világ 39 gépkocsija iratkozott be. A Mazda egyébként az Audi R8 és Volvo C30 autókkal együtt érte el ismételten ezt a szép sikert. A zsűriben 47 szakújságíró (ázsiai, európai, észak- és dél-amerikai) volt, akik titkos szavazással döntötték el, ki lesz a nyertes. Az Év autója versenyt 2004 óta szervezik meg.

Összeállította: Csomafáy Ferenc